

Cova de sauló de les vinyes del Castell

Vilassar de Dalt

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Vinyes del castell, al capdamunt del torrent Domènech
Emplaçament: Entre el Torrent d'en Domènech i el torrent d'en Bruno
Alçada: 235

Coordenades:

Latitud: 41.52594
Longitud: 2.34846
UTM Est (X): 445642
UTM Nord (Y): 4597349

Classificació

Número de fitxa: 08214 - 392
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle: XIX-XX
Estat de conservació: Bo
Notes de conservació: Cal preservar l'indret i la cova per la seva bellesa. Es podria netejar la boca de la cova del sauló que ha anat caient amb el pas del temps i posar-hi una tanca de fusta amb un rètol explicatiu.
Protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 08213A003000340000JJ
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dl., 13/04/2015 - 02:00

Descripció

Cova excavada en un marge de sauló, en un vessant costerut i esglaonat al capdamunt del torrent Domènech, on s'observen encara alguns espècimens d'olivera borda i garrofer. Té una fondària total d' 1, 56 m, una cambra circular de 2,50 m, i una alçada d' 1,50 m. Al seu interior, al fons, hi ha un banc corregut, buidat en el sauló, de 0, 35 m d'amplada per la mateixa alçada aproximadament. Està en molt bon estat de conservació i probablement el seu accés era directe, sense passadís o corredor. Està orientada a sud-oest i protegida, a mà dreta, per un marge dret d'uns tres metres d'alçada, de sauló i argila, i a mà esquerra, per una falla de pedra natural. Al davant mateix, hi ha un banc corregut fet de pedra seca irregular, amb les lloses superiors més grans (1,20 de llargària x 0, 60 d'amplada x 0,50 d'alçada). Al seu interior s'hi poden observar les marques deixades al sostre i parets per l'escoda.

En sortir de la cova de sauló, a mà dreta, arran del corriol, s'observen construccions relacionades amb la canalització i conducció de les aigües de mina i uns metres més enllà, els murs de pedra corbats relacionats amb l'aprofitament i/o conducció d'aigües cap algun sistema de recollida d'aigües pluvials (avui desapareguda) o directament al torrent Domènech. Està envoltada d'alzines.

Observacions:

Es tracta d'una cova de sauló de grans dimensions, que s'ha conservat fins els nostres dies en un estat de conservació excel·lent degut per una banda, a la composició granítica del terreny, i per l'altra perquè és un indret molt poc freqüentat. Les arrels dels arbres no l'han envaït i per tant, no hi ha cap signe aparent d' ensorrament.

Història

Les coves de sauló formen part del patrimoni vinícola del paisatge maresmenc. Són construccions realitzades aprofitant els marges saulonencs de les vinyes per tal d'endreçar-hi les eines o bé per a protegir-se de les inclemències del temps. Aquest tipus de construccions les localitzem sobretot allí on el terreny és més costerut i les terrasses més estretes, dificultant la construcció d'una barraca de pedra o maó. Per a la construcció d'una cova de sauló, calien eines de picapedrer, com l'escoda i la mitja escoda, el cabàs i la pala. En primer lloc s'havia de localitzar un marge de sauló arrecerat del vent i la pluja. En segon lloc, que el sauló no hagués patit un procés de meteorització irreversible, fet que comportaria l'ensorrament de la cova. El marge havia de tenir un mínim d'alçada, comprés entre un metre i mig a dos metres com a mínim per evitar que durant la seva construcció, s'enfonsés, amb el consegüent perill de colgar aquell que l'estigués excavant.

La construcció podia ser senzilla o més elaborada, amb un banc a l'interior o nínxols per a endreçar el cànir, una espalmatòria o el berenar. Però calia sempre fer un passadís d'entrada més o menys profund, entre un i dos metres de llargària; obert a l'aire lliure o tancat, arribant així a una mena de cambra que podia ser relativament gran, la majoria dels casos de forma arrodonida. Aquestes cambres podien comunicar-se amb una segona excavada al costat. De la segona meitat del segle XX també se'n poden trobar amb una portella de fusta o metàl·lica per tal d'evitar saqueigs.

Aquestes construccions populars, es van enfonsant lentament degut a l'abandonament del cultiu de les vinyes que justificava la seva utilització, per una banda i molt sovint per la construcció d'urbanitzacions o eixamplaments de camins i corriols. El bosc i les arrels de pins encerclen i envaeixen les seves parets. La manca de manteniment fa que la cúpula es vagi malmetent i apareguin les infiltracions d'aigua.

Bibliografia

BOSCH, Laura (2007). Patrimoni arquitectònic i històric a l'entorn natural; dins L'entorn natural de Cabrils, pàgs. 95 a 106. Ajuntament de Cabrils.

MONTLLÓ, Jordi; FONT, J. (2007). Inventari d'arquitectura rural i popular d'Alella. Inèdit.

